

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij związek między zmianami gospodarczymi a przemianami demograficznymi w XVIII-wiecznej Europie.
2. Opisz wpływ nowych rozwiązań technologicznych na gospodarkę brytyjską w XVIII w.
3. Przedstaw poglądy ekonomiczne Adama Smitha.

◆ Przemiany demograficzne w Europie w XVIII w.

Wzrost populacji Europy: 1700 r. – ok. 115 mln, 1750 r. – ok. 143 mln, 1800 r. – ok. 188 mln mieszkańców.

Przyczyny wzrostu demograficznego

- spadek śmiertelności
- poprawa warunków sanitarnych
- rozwój medycyny
- ograniczenie klęsk głodu, m.in. dzięki zmianom w rolnictwie

◆ Rewolucja przemysłowa w Anglii w XVIII w.

Przyczyny

- złamanie monopolu cechów na produkcję rzemieślniczą w miastach
- rozwój nowoczesnych metod i technologii produkcji
- wzrost liczby patentów na nowoczesne maszyny przemysłowe
- 1712 – atmosferyczny silnik parowy Thomasa Newcomena
- 1769 – maszyna parowa Jamesa Watta
- powszechne wykorzystanie maszyny parowej Watta w przemyśle włókienniczym, metalurgicznym i górnictwie
- mechanizacja przemysłu i powstawanie nowych zakładów produkcyjnych

Skutki

- Wielka Brytania pierwszą gospodarką na świecie
- upowszechnianie się angielskich rozwiązań technologicznych w innych państwach europejskich
- powstanie nowej warstwy społecznej – klasy robotniczej
- proces urbanizacji
- pojawienie się nowych ośrodków przemysłowych w Anglii (Birmingham, Liverpool, Manchester)

◆ Nowe koncepcje ekonomiczne

Sprzeciw wobec doktryny merkantylistycznej przyczyną powstania nowych idei ekonomicznych.

Fizjokratyzm – źródłem handlu produkcja, przede wszystkim rolnicza; główny myśliciel – François Quesnay.

Liberalizm ekonomiczny (gospodarczy) – gospodarka oparta na wolnym rynku i wolnej produkcji,

działanie tzw. niewidzialnej ręki rynku; główny myśliciel – Adam Smith.

Polecane publikacje

L. Benevolo, *Miasto w dziejach Europy*, przekł. H. Cieśla, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Volumen, 1995.

P. Mantoux, *Rewolucja przemysłowa w XVIII wieku*, tłum. W. Fajans, Warszawa: PWN, 1957.

